

EDUSKUNNAN VASTAUS 191/2005 vp

Hallituksen esitys laeiksi kuntien valtionosuuslain, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä eräiden muiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi kuntien valtionosuuslain, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä eräiden muiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta (HE 88/2005 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 24/2005 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää hallituksen seuraavan tarkkaan valtionosuusuudistuksen ensimmäisen vaiheen eri valtionosuuskerrotoimien ja laskentaperusteiden toimivuutta sekä muutoinkin uudistuksen vaikutuksia ja ottavan seurannassa ilmenneet seikat huomioon valtionosuusuudistuksen toisessa vaiheessa.
2. Eduskunta edellyttää hallituksen varautuvan siihen, että valtionosuusuudistuksen ensimmäisen vaiheen valtionosuusperusteiden muutoksista johtuvia huomattavia valtionosuusmenetyksiä voidaan tarvittaessa ottaa huomioon myönnettäessä kunnille harkinnanvaraisia rahoitusavus-

tuksia siirtymäkauden 2006—2008 aikana, ja — ottaen huomioon vuoden 2009 alusta mahdollisesti säädettävät rahoitusjärjestelmän muutokset — tarvittaessa vielä mainitun siirtymäkauden jälkeenkin.

3. Eduskunta edellyttää hallituksen lastensuojelulain uudistamisen yhteydessä kiireellisesti selvittävän lastensuojelukertoimen toimivuutta ottaen huomioon kertomien kehittämisessä, että siihen voidaan sisällyttää huostaanottomäärän ohella valtionosuuskriteerit täyttävä lasten avohuollon määräytymisperuste, ja että tilastointia tähän liittyen kehitetään, sekä selvitystyön perusteella valmistelevan eduskunnalle antamista varten tarvittavat muutosehdotukset ensi tilassa ja jopa ennen lastensuojelulakiin liittyvien kehittämishankkeiden ja muiden uudistusten toteuttamista.
4. Eduskunta edellyttää hallituksen seuraavan ja arvioivan ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän toimivuutta ja uudistuksen vaikutuksia muun muassa järjestelmän läpinäkyvyyteen, koulutuksen tuloksellisuuteen ja laatuun sekä rahoitusperustaan, ja ensi tilassa ryhtyvän tarvittaessa seurannan ja arvioinnin perusteella tarpeellisiin lainsäädäntötoimenpiteisiin.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kuntien valtionosuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 4 §:n 3 momentti sekä 5 ja 29 §,
sellaisena kuin niistä on 4 §:n 3 momentti laissa 1102/1997,
muutetaan 3 §, 4 §:n 2 momentti, 6 §, 8 §:n 3 momentti, 9 ja 11 §, 13 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti ja 27 §,
sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi viimeksi mainitussa laissa, 9 § laissa 1360/2001, 16 §:n 3 momentti mainitussa laissa 1102/1997 sekä 27 § osaksi viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1061/1998, sekä
lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1360/2001, uusi 2 momentti ja lakiin uusi 12 a § seuraavasti:

3 §

Valtionosuuksien vahvistamisperusteet

Keskimääräiset euromäärät tai laskennalliset kustannukset, joita käytetään valtionosuuksien perusteena tai valtionosuuksien määräämisen perusteena, vahvistetaan vuosittain seuraavaa varainhoitovuotta varten. Tällöin otetaan huomioon:

- 1) valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun arvioidut muutokset 4 §:n 1 momentissa säädettyllä tavalla;
- 2) kustannustason arvioidut muutokset 4 §:n 2 momentissa säädettyllä tavalla;
- 3) vahvistamisvuotta edeltäneen varainhoitovuoden toteutuneen kustannustason muutoksen ja 2 kohdan mukaisesti mainitulle vuodelle tehdyn arvion erotus; sekä
- 4) ne tarkistukset, jotka 6 §:n mukaisesti tehdään joka neljäs vuosi valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistamiseksi.

4 §

Valtionosuustehtävien ja kustannustason muutos

— — — — —
Kustannustason muutos määräytyy peruspalveluiden hintaindeksin mukaisesti. Indeksiperustuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen käyttömenoilla painotettuun kustannustason muutokseen siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

6 §

Kustannustenjaon tarkistaminen

Kustannustenjako valtion ja kuntien välillä tarkistetaan valtakunnallisesti yhtenä kokonaisuutena joka neljäs vuosi siten kuin 2—4 momentissa säädetään.

Kustannustenjaon tarkistuksessa tehtäväkohdalliset valtionosuuden perusteena käytettävät las-

kennalliset kustannukset ja yksikköhinnat sekä niiden määrittämisen perusteena käytettävät keskimääräiset euromäärät tarkistetaan toteutuneiden kustannusten mukaisiksi siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (733/1992) sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) säädetään. Perustamishankkeista ja muusta kulttuuritoimesta kuin kirjasto- toimesta aiheutuvia kustannuksia, arvonalisävero- ja laskennallisia korkoja, lainanhoitokustannuksia, poistoja tai muita vastaavia eräiä ei lueta laskennallisiin kustannuksiin, jollei siitä mainituissa laeissa erikseen toisin säädetä.

Valtio osallistuu 2 momentissa tarkoitettuihin laskennallisiin kustannuksiin ja yksikköhintoihin prosentiosuuksilla, joista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen laskennallisten kustannukset ja yksikköhinnat määrätään sekä 3 momentissa tarkoitettujen valtionosuusprosentit säädetään varainhoitovuodelle ja kolmelle sitä seuraavalle vuodelle.

8 §

Yleisen valtionosuuden määräytyminen

Näin saatuun euromäärään lisätään 9—12 ja 12 a §:ssä määriteltyjen olosuhdelisien mukaan määräytyvät euromäärät. Saaristo- tai syrjäisyyslisää maksetaan kunnalle vaihtoehtoisena sen mukaan, kumpi niistä on kunnalle edullisempi. Saaristo-osakunnalle maksetaan kuitenkin samanaikaisesti sekä saaristo- että syrjäisyyslisää.

9 §

Saaristolisiä

Saariston kehityksen edistämiseksi annetussa laissa (494/1981) tarkoitettujen kuntien väestöstä vähintään puolet asuu ilman kiinteää tieyhteyttä mantereeseen, saavat saaristolisänä

euromäärän, joka on yleisen valtionosuuden perusosa seitsenkertaisena, ja muut saaristokunnat euromäärän, joka on yleisen valtionosuuden perusosa nelinkertaisena.

Edellä 1 momentissa mainitussa laissa tarkoitettujen saaristo-osakuntien saavat saaristolisänä euromäärän, joka saadaan kertomalla saaristossa asuvien määrän ja yleisen valtionosuuden keskimääräisen euromäärän tulo luvulla 1,5. Jos saaristo-osassa asuu vähintään 1 200 asukasta, kunnalle myönnetään saaristolisänä kunnan yleisen valtionosuuden perusosaa vastaava euromäärä.

10 §

Syrjäisyyslisä

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, kunta, jonka asukastiheys maaneliökilometriä kohden varainhoitovuotta edeltävän vuoden alussa on enintään 0,5, saa syrjäisyyslisänä euromäärän, joka on yleisen valtionosuuden perusosa yhdeksänkertaisena.

11 §

Taajamarakennelisiä

Kunnalle, jonka taajamaväestön määrä on vähintään 40 000, myönnetään taajamassa asuvan väestön määrän perusteella taajamarakennelisiä, joka saadaan kertomalla taajamassa asuvan väestön määrän ja yleisen valtionosuuden keskimääräisen euromäärän tulo seuraavilla kertoimilla:

Taajamaväestön määrä	kerroin
40 000—99 999	0,75
100 000—199 999	0,70
200 000—	0,01

Taajamassa asuvan väestön määrän laskenta- perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

12 a §

Asukasluvun muutokseen perustuva lisä

Kunnat, joiden asukasluvun muutos kolmena varainhoitovuotta edeltävänä vuonna on ollut yhteensä vähintään kuusi prosenttia, saavat asukasluvun muutokseen perustuvana lisänä euro määrän, joka on yleisen valtionosuuden perusosa kerrottuna luvulla 1,39.

13 §

Rahoitusavustus

Rahoitusavustuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Suunnitelma tulee liittää avustushakemukseen. Valtionapuviranomainen voi asettaa avustuksen myöntämiseksi ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Rahoitusavustus voidaan seuraavina vuosina jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää alennettuna, jos suunnitelmaa tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu.

16 §

Valtionosuuden ja rahoitusavustuksen myöntäminen sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen vahvistaminen

Rahoitusavustusta on haettava valtionapuviranomaisen päättämään ajankohtaan mennessä.

27 §

Yleisen valtionosuuden perusteena oleva euromäärä

Vuonna 2006 yleisen valtionosuuden perusteena käytettävä keskimääräinen euromäärä on 27,81 euroa asukasta kohden.

Kunnalle myönnettävästä yleisestä valtionosuudesta vähennetään vuodesta 2006 lukien 10,75 euroa kunnan asukasta kohden vuosina

1997 ja 1998 toteutettujen julkisen talouden säästöpäätösten sekä vuodesta 2006 voimaan tulevien yleisen valtionosuuden määräytymisperusteiden muutosten vuoksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

Tämän lain 3 §:ää valtionosuuksien vahvistamisperusteista ja 6 §:ää kustannustenjaon tarkistamisesta sovelletaan ensimmäisen kerran määrättäessä valtionosuuksia vuodelle 2008. Määrättäessä valtionosuuksia vuosille 2006 ja 2007 sovelletaan mainituilta osin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 4 §:n 2 momentissa säädettyä peruspalveluiden hintaindeksiä sovelletaan ensimmäisen kerran määrättäessä valtionosuuksia vuodelle 2006.

Tämän lain voimaan tullessa voimaan tulleiden valtionosuusperusteiden muutosten aiheuttamaa muutosta kunnan valtionosuuksiin tasataan vuosina 2006—2008 siten kuin tässä momentissa sekä 5 ja 6 momentissa säädetään. Tasausta laskettaessa otetaan huomioon valtionosuusperusteiden muutokset, jotka aiheutuvat tästä laista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta annetusta laista (/2005). Lisäksi otetaan huomioon perusopetuksen ja kirjaston valtionosuusperusteiden muutokset, jotka aiheutuvat opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetusta laista (/2005) sekä kansalaisopiston valtionosuusperusteiden muutokset, jotka aiheutuvat vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta annetusta laista (/2005).

Edellä 4 momentissa tarkoitettujen valtionosuusperusteiden muutosten vuoksi valtionosuuksia menettävän kunnan valtionosuuksia lisätään siten, että menetys asukasta kohden on enintään 50 euroa vuonna 2006, enintään 100 euroa vuonna 2007 ja enintään 150 euroa vuonna 2008. Valtionosuuksia lisää saavan kunnan valtionosuuksia puolestaan vähennetään siten, että valtionosuuksien lisäys asukasta kohden on enintään 100 euroa vuonna 2006, enintään 200 euroa vuonna 2007 ja enintään 300 euroa vuonna

na 2008. Valtionosuuksien lisäysten maksamisesta ja vähennysten perimisestä sekä kohdentamisesta eri hallinnonaloille on voimassa, mitä kuntien valtionosuuslain 17 §:ssä säädetään.

Edellä 5 momentissa tarkoitetut valtionosuuksien lisäykset ja vähennykset lasketaan euromäärästä, joka saadaan, kun kunnalle uusien tämän lain voimaantuloavuodesta sovellettavien valtionosuuksien määräytymisperusteiden vuodel-

le 2005 laskettavien valtionosuuksien yhteismäärästä vähennetään valtionosuudet, jotka kunnalle on myönnetty 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan vuonna 2005. Laskemisen perusteena käytetään kuntien vuoden 2004 alun asukaslukua sekä samoja oppilas-, opiskelija-, opetustunti- ja henkilötöyvuosimääriä, joita on käytetty määrättäessä valtionosuuksia vuodelle 2005.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 17 §:n 3 momentti, 4 a luku ja 45 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 17 §:n 3 momentti laissa 1150/1996, 4 a luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä 45 a § laeissa 1364/2004 ja 1369/2004,

muutetaan 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1—3 momentti, 15 §:n otsikko ja 1 momentti, 16 ja 16 a § sekä 16 b §:n 1 momentti ja 18 §,

sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1—3 momentti, 15 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 16 ja 16 a § mainitussa laissa 1150/1996 sekä 16 b §:n 1 momentti laissa 1145/2000 sekä 18 § mainitussa laissa 1150/1996 sekä laeissa 974/1998, 1409/2001 ja 1290/2004, sekä

lisätään lakiin uusi 15 a, 15 b ja 18 a § seuraavasti:

11 §

Laskennalliset kustannukset

Lisäksi sosiaalihuollossa laskennalliset kustannukset hyväksytään työttömyyden perusteella määräytyvien kustannusten laskemiseksi erikseen asukasta ja työtöntä kohden sekä lastensuojelun tarpeen ja vammaisuuden perusteella määräytyvien kustannusten laskemiseksi asukasta kohden. Terveydenhuollossa laskennalliset kustannukset hyväksytään sairastavuuden perusteella määräytyvien kustannusten laskemiseksi asukasta kohden.

12 §

Kunnan valtionosuus

Käyttökustannusten valtionosuus on kunnalle määriteltujen laskennallisten kustannusten ja omarahoitusosuuden erotus. Laskennalliset kustannukset määritellään erikseen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon määräytymistekijöiden sekä kunnan syrjäisyyden perusteella. Määräytymistekijöitä ovat asukasluku, ikärakenne, palvelu- ja jalostusaloilla toimivien osuus työllisestä työvoimasta, työttömyys, sairastavuus, vaikeasti vammaisten henkilöiden lukumäärä ja lastensuojelun tarve sekä syrjäisyys siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään.

Sosiaalihuollon laskennalliset kustannukset saadaan kertomalla ikäryhmittäiset laskennalliset kustannukset asianomaiseen ikäryhmään kuuluvien lukumäärällä sekä kertomalla 0—6-vuotiaiden laskennalliset kustannukset lisäksi päivähoitokertoimella ja laskemalla saadut ikäryhmittäiset euromäärät yhteen. Työttömyyden vaikutus kustannuksiin lasketaan kertomalla asukasta kohden määritelty laskennallinen kustannus kunnan asukasluvulla ja työttömyyskerroimella sekä kertomalla erikseen kunnan työttömien lukumäärällä työtöntä kohden määritelty laskennallinen kustannus. Lastensuojelun tarpeen perusteella määräytyvät kustannukset lasketaan kertomalla kunnan asukasta kohden määritelty laskennallinen kustannus kunnan asukasluvulla ja lastensuojelukertoimella. Vammaisten henkilöiden lukumäärän vaikutus kustannuksiin saadaan kertomalla kunnan asukasta kohden määritelty laskennallinen kustannus kunnan asukasluvulla ja vammaiskertoimella. Sosiaalihuollon laskennallisten kustannusten kokonaismäärä saadaan ikärakenteen, työttömyyden, vammaisuuden ja lastensuojelun perusteella määriteltyjen rahamäärien summana.

Terveystenhoollon laskennalliset kustannukset saadaan kertomalla ikäryhmittäiset laskennalliset kustannukset asianomaiseen ikäryhmään kuuluvien lukumäärällä. Sairastavuuden perusteella määräytyvät kustannukset lasketaan kertomalla erikseen asukasta kohden määritelty euromäärä kunnan asukasluvulla ja sairastavuuskertoimella. Terveystenhoollon laskennalliset kustannukset saadaan ikäryhmittäisten ja sairastavuuden perusteella määriteltyjen kustannusten summana.

15 §

Päivähoitokerroin

Päivähoitokerroin lasketaan jakamalla palvelu- ja jalostusaloilla toimivien kunnan työllisen työvoiman osamäärä koko maan vastaavalla osamäärällä.

15 a §

Vammaiskerroin

Vammaiskerroin lasketaan jakamalla kunnassa kansaneläkelain (347/1956) mukaista eläkkeensaajan hoitotukea saavien, lapsen hoitotuesta annetun lain (444/1969) mukaista hoitotukea ja vammaistukilain (124/1988) mukaista vammaistukea saavien sekä vammaisuuden perusteella laitoshoidossa olevien yhteismäärä kunnan asukasluvulla sekä jakamalla saatu osamäärä koko maan vastaavalla osamäärällä. Eläkkeensaajan hoitotukea ja vammaistukea saavien henkilöiden määrää laskettaessa ei oteta huomioon ruokavaliokorvausta saaneita henkilöitä.

Kerrointa määriteltäessä käytetään kaksi vuotta ennen toimintavuotta alkavan vuoden edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja.

15 b §

Lastensuojelukerroin

Lastensuojelukerroin lasketaan jakamalla kunnassa tehtyjen lastensuojelulain (683/1983) mukaisten lasten huostaanottojen määrä kunnan asukasluvulla ja jakamalla saatu osamäärä koko maan vastaavalla osamäärällä. Kerrointa laskettaessa kunnan huostaanottojen määränä on 2, jos huostaanottoja on ollut enintään 4.

Kerrointa määriteltäessä käytetään kaksi vuotta ennen toimintavuotta alkavan vuoden huostaanottotietoja.

16 §

Syrjäisyyskerroin

Syrjäisyyskerroin on 1,05, 1,08, 1,10 tai 1,17. Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan ne kunnat, joilla on syrjäisyyskerroin, ja kunkin kunnan kertoimen suuruus.

Kunnan syrjäisyyskerroin on 1,05, jos kunnan kuntien valtiosuuslain 10 §:ssä tarkoitettu paikallisen ja seudullisen väestöpohjan perusteella määräytyvä syrjäisyysluku on 0,5—0,99. Kuntien, joiden syrjäisyysluku on 1,00—1,49, kerroin on 1,08. Jos kunnan syrjäisyysluku on

1,50 tai suurempi, kunnan syrjäisyyskerroin on 1,17.

Jos saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 9 §:n 1 momentissa tarkoitettun saaristokunnan asukkaista vähintään puolet asui toimintavuotta edeltävän vuoden alussa ilman kiinteää tieyhteyttä mantereeseen, on tällaisen kunnan syrjäisyyskerroin 1,10. Jos kunta olisi oikeutettu myös 2 momentissa tarkoitettuun syrjäisyyskertoimeen, kunnan syrjäisyyskerroin määritellään sen mukaan, kumpi niistä on kunnalle edullisempi.

16 a §

Kertoimien laskenta eräissä tapauksissa

Jos 13—15, 15 a ja 15 b sekä 16 §:ssä tarkoitettuja kertoimia laskettaessa ei ole käytettävissä mainituissa pykälissä tarkoitettua ajankohdan mukaisia tietoja, käytetään kertoimien laskennassa tämän sijasta viimeisimpiä asianomaisessa pykälässä tarkoitettua ajankohtaa edeltäviä tietoja.

16 b §

Eräiden kertoimien määräytyminen ja työttömien lukumäärän huomioon ottaminen kuntajakoa muutettaessa

Kuntien valtionosuuslain 22 a §:ssä tarkoitettua kuntajaon muutoksen yhteydessä sovelletaan kuntajaon muutoksen voimaantulo vuoden valtionosuuksia laskettaessa niitä tämän lain 13—15, 15 a ja 15 b sekä 16 §:ssä tarkoitettuja kertoimia, jotka perustuvat edeltävän vuoden kuntajakoon. Myöhempien vuosien valtionosuuksia laskettaessa käytetään kerrointen laskemiseen uusien tai laajentuvien kuntien tietoja.

18 §

Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuus

Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset jakautuvat vuosina 2006—2007

kuntien ja valtion kesken siten, että kuntien osuus tämän lain mukaan määräytyvistä kustannuksista on 67,78 prosenttia ja valtion osuus 32,22 prosenttia.

Kustannustenjako valtion ja kuntien välillä tarkistetaan joka neljäs vuosi (tarkistusvuosi) siten kuin kuntien valtionosuuslain 6 §:ssä säädetään.

18 a §

Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisten kustannusten tarkistaminen

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistukseen liittyen sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksien perusteena olevat laskennalliset kustannukset tarkistetaan toteutuneiden kustannusten mukaisiksi. Kustannusten tarkistuksessa otetaan huomioon kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksien perusteena olevien erityislakien mukaisten toimintojen järjestämisestä aiheutuvat käyttökustannukset. Käyttökustannuksiin ei sisälly perustamishankkeiden kustannuksia, arvonlisäveron osuutta, laskennallisia korkoja ja poistoa, lainanhoitokustannuksia eikä muita vastaavia eriä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valtionosuuden perusteena olevat laskennalliset kustannukset tarkistetaan vuosittain kustannustason muutoksen mukaisesti siten kuin kuntien valtionosuuslain 3 §:ssä säädetään.

Kustannustenjaon tarkistuksessa käytetään kaksi vuotta ennen toimintavuotta alkaneen vuoden tietoja toteutuneista kustannuksista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

Sen estämättä, mitä 18 ja 18 a §:ssä säädetään, kustannustenjaon tarkistamiseen valtion ja kuntien välillä sovelletaan vuoden 2007 loppuun saakka tämän lain voimaan tullessa voimassa olevia säännöksiä. Kuntien ja valtion osuudet sosiaali- ja terveydenhuollon kustan-

nuksiin määräytyvät kuitenkin siten kuin 18 §:n 1 momentissa säädetään.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

lastensuojelulain 5 a—5 c §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan 5 päivänä elokuuta 1983 annetun lastensuojelulain (683/1983) 5 a—5 c §, sellaisina kuin ne ovat, 5 a § laissa 123/1999, 5 b § viimeksi mainitussa laissa ja

laissa 531/2001 sekä 5 c § mainitussa laissa 123/1999 ja laissa 425/2001.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 19 §:n 5 momentti, 29 ja 30 §, 33 §:n 4 momentti sekä 46 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 19 §:n 5 momentti, 33 §:n 4 momentti ja 46 §:n 3 momentti laissa 1389/2001,

muutetaan 1 §:n 1 momentin 5 kohta, 9 ja 10 §, 11 §:n 3 momentti, 14 §, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 ja 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 1, 2 ja 7 momentti, 20 §, 21 §:n 2 momentti, 23 b §:n 1 ja 2 momentti, 24 §, 24 a §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 31 §:n 2 ja 3 momentti, 43 §:n otsikko ja 1 momentti, 44 §, 45 §:n 2 momentti, 46 §:n 5 ja 6 momentti, 49 § ja 54 §:n otsikko,

sellaisina kuin niistä ovat 9, 10 ja 14 §, 16 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 ja 7 momentti sekä 46 §:n 5 ja 6 momentti mainitussa laissa 1389/2001, 11 §:n 3 momentti ja 43 §:n otsikko laissa 1280/2002, 17 §:n 1 momentti laissa 1140/2003, 17 §:n ja 2 momentti laissa 1186/1998, 19 §:n 1 momentti laissa 1211/2000, 20 § osaksi mainitussa laissa 1389/2001 ja laissa 412/2005, 23 b §:n 1 ja 2 momentti sekä 24 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 1291/2004, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 1186/1998, 1211/2000 ja 1389/2001, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, 23 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 2—4 momentti, lakiin uusi 47 a §, 54 §:ään uusi 2—4 momentti sekä lakiin uusi 57 b § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle taikka valtion liikelaitokselle käyttökustannuksiin ja perustamishankkeisiin myönnettävästä valtionosuudesta ja -avustuksesta sekä muusta rahoituksesta sellaista toimintaa varten, josta säädetään:

5) ammattikorkeakoululaissa (351/2003) ja ammatillisesta opettajankoulutuksesta annetussa laissa (356/2003);

Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa, ammattikorkeakoululaissa ja ammatillisesta opettajankoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua toimintaa varten ei myönnetä 5 luvun mukaista valtionosuutta ja -avustusta perustamishankkeeseen. Mainittujen lakien mukaisessa toiminnassa käytössä olevista tiloista sekä kalustosta ja muusta irtaimistosta aiheutuviin muihin kuin käyttökustannuksiin myönnetään rahoitusta siten kuin 19 ja 20 §:ssä säädetään. Muutoin ammatillisen koulutuksen, ammatillisen aikuiskoulutuksen ja ammattikorkeakoulun rahoitukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään käyttökustannusten rahoituksesta.

9 §

Kunnan rahoitusosuus opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin

Kunnan rahoitusosuus opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin vuosina 2006 ja 2007 on 54,70 prosenttia euromäärästä, joka lasketaan siten, että 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla laskettu euromäärä jaetaan maan asukasmäärällä ja näin saatu euromäärä kerrotaan kunnan asukasmäärällä.

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa kaikki 8 §:n 1—4 ja 6 kohdassa tarkoitettut kuntien val-

tionosuuden perusteet lasketaan yhteen ja näin saatuun euromäärään lisätään:

1) kuntayhtymille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille 7 §:n 1 momentin mukaisesti lasketut valtionosuuden perusteita vastaavat euromäärät; sekä

2) valtion oppilaitoksille 5 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja toimintoja varten 16 §:n nojalla vahvistettujen keskimääräisten yksikköhintojen perusteella lasketut valtionosuuden perusteita vastaavat euromäärät.

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa ei oteta huomioon:

1) perusopetuslaissa tarkoitettua perusopetuksen valmistavaa opetusta saavia oppilaita eikä perusopetusta saavia oppilaita lukuun ottamatta opiskelijoita, joilla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa tai joilla on kotikunta Ahvenanmaalla;

2) oppilaita ja opiskelijoita, joille perusopetuslain 7 §:n 1 momentin ja lukiolain 3 §:n 1 momentin nojalla järjestetään opetusta ulkomailla; eikä

3) ammatillisessa opettajankoulutuksessa olevia opiskelijoita eikä tästä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

10 §

Kunnan rahoitusosuus kulttuuritoiminnan ja taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin

Kunnan rahoitusosuus kulttuuritoiminnan ja taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin on 70,30 prosenttia euromäärästä, joka lasketaan siten, että kaikkien kuntien yhteenlasketut 8 §:n 5 ja 7 kohdassa tarkoitettujen valtionosuuksien perusteet jaetaan maan asukasmäärällä ja näin saatu euromäärä kerrotaan kunnan asukasmäärällä.

11 §

Ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannusten rahoitus

Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta ane-

tussa laissa tarkoitetuille koulutuksen järjestäjille myönnetään muun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksia varten rahoitusta 87 prosenttia euromäärästä, joka saadaan laskemalla yhteen koulutuksen järjestäjälle valtionosuuden laskemisen perusteeksi vahvistettujen opiskelijatyövuosien määrien ja opiskelijatyövuotta kohden määrättyjen yksikköhintojen tulot. Yrityksen tai muun yhteisön henkilöstön kehittämiseksi järjestettävässä koulutuksessa rahoitus on kuitenkin 48 prosenttia mainitulla tavalla laskettavasta euromäärästä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, miten rahoituksen perusteena oleva opiskelijatyövuosi määräytyy.

14 §

Valtionosuus liikuntatoiminnan ja nuorisotyön käyttökustannuksiin

Kunnalle myönnetään valtionosuutta liikuntatoiminnan käyttökustannuksiin 29,70 prosenttia euromäärästä, joka saadaan, kun kunnan asukasmäärä kerrotaan liikuntatoimintaa varten asukasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Kunnalle myönnetään valtionosuutta nuorisotyön käyttökustannuksiin 29,70 prosenttia euromäärästä, joka saadaan, kun kunnan alle 29-vuotiaiden asukkaiden määrä kerrotaan nuorisotyötä varten asukasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

16 §

Keskimääräiset yksikköhinnat

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteina käytettävät keskimääräiset yksikköhinnat siten kuin kuntien valtionosuuslain 3, 4, 6 ja 15 §:ssä säädetään.

17 §

Perusopetuksen yksikköhinnat

Perusopetuksen yksikköhinnat oppilasta kohden lasketaan joka neljäs vuosi perusopetuksesta kaikille opetuksen järjestäjille yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia oppilaita. Yksikköhintoja laskettaessa esiopetusta saavien oppilaiden määrästä otetaan huomioon 91 prosenttia ja 18 vuotta täyttäneiden oppilaiden määrästä 60 prosenttia. Esiopetusta saavien perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidentetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden määrä otetaan kuitenkin huomioon kokonaan.

Kunnille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan kunnan asukastiheyden, kaksikielisyyden ja saaristoisuuden perusteella sekä 7—9 vuosiluokalla olevien, perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta saavien, ruotsinkieliseen opetukseen osallistuvien ja vieraskielisten oppilaiden lukumäärän perusteella. Lisäksi harvimmalla asuttujen kuntien ja saaristokuntien yksikköhintoja porrastetaan 1—6 vuosiluokkien oppilaiden osalta alle 80 oppilaan kouluissa sekä 7—9 vuosiluokkien osalta alle 180:lle samankieliselle oppilaalle järjestettävän opetuksen perusteella. Porrastusten suuruudesta ja yksikköhintojen tarkemmasta laskemisesta sekä siitä, mitä kuntia pidetään harvimmalla asuttuina kuntina, säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetusministeriö voi lisäksi erityisestä syystä korottaa tässä momentissa säädettyllä tavalla laskettua yksikköhintaa.

18 §

Lukion yksikköhinnat

Lukion yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka neljäs vuosi kaikille koulutuksen järjestäjille lukiokoulutuksesta yksikköhintojen

määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulko-
mailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia opiskelijoita. Yksikköhintoja laskettaessa niiden opiskelijoiden määräästä, jotka opintonsa aloittaessaan ovat täyttäneet 18 vuotta, otetaan huomioon 60 prosenttia.

— — — — —
19 §

Ammatillisen koulutuksen yksikköhinnat

Ammatillisen koulutuksen yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka neljäs vuosi koulutusaloittain siten, että kunkin koulutusalan koulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna kaikille ammatillisen koulutuksen järjestäjille aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan kunkin koulutusalan koulutusta saaneiden opiskelijoiden yhteismäärällä mainittuna vuonna. Valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin luetaan mukaan ammatilliseen koulutukseen liittyvät ammatillisen koulutuksen järjestäjien kirjanpidon mukaiset poistot. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon oppisopimuskoulutuksesta ja ammatillisesta lisäkoulutuksesta aiheutuneita kustannuksia eikä kyseistä koulutusta saavia opiskelijoita. Jos koulutusalan koulutuksesta aiheutuneita kustannuksia ei ole mahdollista selvittää, yksikköhinta määrätään koulutusalan arvioitujen kustannusten perusteella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin yksikköhintojen laskemisesta ja poistojen lukemisesta mukaan valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin.

Yksikköhintoja porrastetaan erityisopetuksen, opiskelijoille annettavan majoitusedun ja muiden olennaisesti koulutuksen kustannuksiin vaikuttavien tekijöiden perusteella. Lisäksi yksikköhintoja porrastetaan koulutuksen tuloksellisuuden perusteella. Tuloksellisuuteen perustuva porrastus määräytyy opiskelijoiden työllistymisen, jatko-opintoihin siirtymisen, koulutuk-

sen keskeyttämisen ja opintojen suoritusajan sekä henkilöstön kelpoisuuden ja kehittämistoimenpiteiden perusteella. Tuloksellisuuden perusteella määräytyvä osuus on enintään kaksi prosenttia 1 momentin mukaisista valtakunnallisista kokonaiskustannuksista. Opetusministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin yksikköhinnan laskemisesta tässä momentissa säädettyllä tavalla.

— — — — —
Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on 77 prosenttia 16 §:n nojalla vahvistettavasta ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Opetusministeriö määrää vuosittain valtion talousarvion rajoissa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat erikseen ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä erikseen muuta ammatillista lisäkoulutusta varten. Tässä momentissa tarkoitettuja yksikköhintoja korotetaan erityisopetuksessa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

20 §

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka neljäs vuosi siten, että yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna kaikissa ammattikorkeakouluissa aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan valtionosuuden myöntämisen perusteena käytettävien ammattikorkeakoululain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen sopimuksen mukaan määräytyvien laskennallisten opiskelijoiden yhteismäärällä mainittuna vuonna.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin luetaan mukaan ammattikorkeakoulun ylläpitäjän ammattikorkeakoulutoimintaan liittyvät kirjanpidon mukai-

set poistot. Poistojen lukemisesta mukaan valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Yksikköhinnat määrätään siten, että euromäärät, jotka saadaan kertomalla yksikköhinnat 1 momentin mukaan määräytyvällä laskennallisella opiskelijamäärällä, yhteenlaskettuina vastaavat 1 ja 2 momentin mukaan laskettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Ammattikorkeakoulun yksikköhinta muodostuu laskennallisen opiskelijamäärän ja ammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen määrän mukaan määrättävistä osuuksista siten, että opiskelijamäärän osuus on 70 prosenttia ja tutkintojen määrän osuus 30 prosenttia. Opetusministeriö voi erityisestä syystä korottaa ammattikorkeakoulun yksikköhintaa. Yksikköhinnan laskemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Muina kuin 1 momentissa tarkoitettuina vuosina yksikköhinnat lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään, kuitenkin 1 momentissa tarkoitettujen vuosien yksikköhintoja laskettaessa käytettyjen kokonaiskustannusten perusteella.

21 §

Taiteen perusopetuksen yksikköhinnat

Edellä 13 §:ssä tarkoitettujen taiteen perusopetuksen yksikköhinnat lasketaan joka neljäs vuosi taiteenaloittain jakamalla yksikköhinnan määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna kunkin taiteenalan opetuksesta aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset asianomaisella taiteenalalla yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna pidettyjen opetustuntien yhteismäärällä. Jos taiteenalan opetuksesta aiheutuneita kustannuksia ja pidettyjen opetustuntien määrää ei ole mahdollista selvittää, määrätään yksikköhinta asianomaisen taiteenalan opetuksen arvioitujen kustannusten ja opetustuntien määrän perusteella. Muina vuosina yksikköhinnat lasketaan edelliselle vuodelle määrättyjen yksikköhintojen perusteella.

23 §

Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen koulutusmuotojen käyttökustannukset, joihin myönnetään rahoitusta Euroopan yhteisöjen talousarviosta, saadaan lukea tämän lain nojalla rahoitettaviksi käyttökustannuksiksi siltä osin kuin Euroopan yhteisöjen talousarviosta myönnettävä ja sitä vastaava valtion talousarvion mukainen erillinen kansallinen rahoitus ei niitä kata.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen eri koulutusmuotojen käyttökustannuksista vähennetään koulutuksen järjestäjille 42 §:n nojalla asianomaista toimintaa varten kustannusten laskemisvuonna myönnettyjä valtionavustuksia vastaava euromäärä. Ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksista vähennetään ammattikorkeakoululain 33 §:n 1 momentin nojalla myönnettyä rahoitusta vastaava euromäärä.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään ammatillisen koulutuksen järjestäjän ja ammattikorkeakoulun ylläpitäjän kirjanpidon mukaisista poistoista, on voimassa, mitä 19 §:n 1 momentissa ja 20 §:n 2 momentissa säädetään.

23 b §

Opetustoimen yksikköhintojen laskeminen vuosina 2005—2007

Sen estämättä, mitä keskimääräisten yksikköhintojen ja yksikköhintojen laskemisesta sekä kustannustenjaon tarkistuksesta säädetään, vuosien 2005—2007 keskimääräiset yksikköhinnat ja yksikköhinnat lasketaan siten kuin jäljempänä tässä pykälässä säädetään.

Vuoden 2003 valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella oppilasta, opiskelijaa tai opetustuntia kohti eri koulutusmuodoille vuodelle 2005 laskettavia keskimääräisiä yksikköhintoja verrataan vuodelle 2004 vahvistettujen keskimääräisten yksikköhintojen perusteella vuodelle 2005 laskettaviin keskimääräisiin yksikköhintoihin. Tästä erotuksesta otetaan vuo-

den 2005 keskimääräisissä yksikköhinnoissa huomioon 27 prosenttia, 44 prosenttia vuonna 2006 ja 61 prosenttia vuonna 2007.

— — — — —
24 §

Kirjastojen yksikköhinnat

Kirjaston yksikköhinnat lasketaan joka neljäs vuosi jakamalla kirjaston ylläpidosta yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneet kustannukset kuntien asukasmäärällä.

Kirjaston yksikköhintoja porrastetaan harvaan asutuissa kunnissa ja saaristokunnissa. Porrastusten suuruudesta ja yksikköhintojen tarkemmasta laskemisesta sekä siitä, mitä kuntia pidetään harvaan asuttuina kuntina, säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetusministeriö korottaa lisäksi sellaisen kunnan yksikköhintaa, joka ministeriön päätöksen mukaisesti ylläpitää yleisten kirjastojen keskuskirjastoa tai maakuntakirjastoa. Opetusministeriö voi korottaa yksikköhintaa myös muun kunnalle annetun erityisen tehtävän takia.

Yksikköhintojen laskemisesta on lisäksi voimassa, mitä 23 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Yksikköhintoja laskettaessa kustannuksista vähennetään kirjastoja ylläpitäville kunnille 42 §:n perusteella kirjastotoimintaa varten kustannusten laskemisvuonna myönnettyjä valtionavustuksia vastaava euromäärä. Kirjaston yksikköhinnan määräämisestä on lisäksi voimassa, mitä 16 §:ssä säädetään.

24 a §

Kirjastojen yksikköhintojen laskeminen vuosina 2005—2007

Sen estämättä, mitä keskimääräisten yksikköhintojen ja yksikköhintojen laskemisesta sekä kustannustenjaon tarkistuksesta säädetään, vuosien 2005—2007 keskimääräiset yksikköhinnat ja yksikköhinnat lasketaan kirjaston osalta siten kuin jäljempänä tässä pykälässä säädetään.

Vuonna 2003 kirjastojen ylläpidosta aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella vuodelle 2005 laskettavaa keskimääräistä yksikköhintaa verrataan vuodelle 2004 vahvistetun keskimääräisen yksikköhinnan perusteella vuodelle 2005 laskettavaan keskimääräiseen yksikköhintaan. Tästä erotuksesta otetaan vuoden 2005 keskimääräisissä yksikköhinnoissa huomioon 27 prosenttia, 44 prosenttia vuonna 2006 ja 61 prosenttia vuonna 2007.

— — — — —
28 §

Museoiden, teattereiden ja orkestereiden yksikköhinnat

Museoiden, teattereiden ja orkestereiden yksikköhinnat lasketaan erikseen kunkin taide- ja kulttuurilaitosmuodon osalta joka neljäs vuosi jakamalla yksikköhintojen määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna niiden toiminnasta aiheutuneet käyttökustannukset asianomaisten kulttuurilaitosten saman kalenterivuoden todellisten henkilötyövuosien yhteismäärällä. Opetusministeriö määrää yksikköhinnan varainhoitovuodelle arvioidun kustannustason mukaiseksi ja ottaen huomioon valtion toimenpiteistä aiheutuvat toiminnan laajuuden ja laadun muutokset soveltuvien osien siten kuin kuntien valtionosuuslain 3 §:n 1—3 kohdassa sekä 4 §:ssä säädetään.

Muina vuosina yksikköhinnaksi määrätään edelliselle vuodelle määrätty yksikköhinta tarkistettuna 1 momentissa tarkoitetuilla kustannustason sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutoksilla.

Yksikköhintojen laskemisesta on lisäksi voimassa, mitä 23 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Yksikköhintoja laskettaessa kustannuksista vähennetään laitosten ylläpitäjille 42 §:n, teatteri- ja orkesterilain 6 a §:n 2 ja 3 momentin sekä museolain 4 a §:n nojalla niiden toimintaa varten kustannusten laskemisvuonna myönnettyjä valtionavustuksia vastaava euromäärä.

Arvonlisäveron osalta on voimassa, mitä 23 a §:ssä säädetään.

31 §

Perustamishanke

Maa-alueen hankkimista ei pidetä perustamishankkeena.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun irtaimen omaisuuden hankkimista ei pidetä perustamishankkeena. Perustamishankkeena pidetään kuitenkin 1 momentissa säädettyin edellytyksin kirjastoauton ja -veneen hankintaa.

-----

43 §

Liikenneopettajankoulutukseen sekä saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen myönnettävä valtionavustus

Ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle myönnetään vuosittain liikenneopettajankoulutusta varten valtionavustusta määrä, joka likimäärin vastaa koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

-----

44 §

Oppilas-, opiskelija- ja tutkintomäärien laskeminen

Varainhoitovuoden rahoitus lasketaan varainhoitovuotta edeltävän vuoden keskimääräisen oppilas- ja opiskelijamäärän mukaan. Ammatillisen peruskoulutuksen varainhoitovuoden rahoitus lasketaan kuitenkin enintään järjestämisluvan kokonaisopiskelijamäärän mukaisesti. Lisäksi voidaan ottaa huomioon sellaiset arvioidut oppilas- ja opiskelijamäärien muutokset, jotka aiheutuvat laista, asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai päätöksestä taikka valtion talousarviosta. Yksikköhintoja laskettaessa sovelletaan kuitenkin varainhoitovuotta edeltävän vuoden syksyn oppilas- ja opiskelijamääriä. Toiminnan käynnistyessä rahoitus lasketaan arvioidun oppilas- ja opiskelijamäärän mukaan.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ammattikorkeakoulujen varainhoitovuoden rahoitus ja yksikköhinnat lasketaan ammattikor-

keakoululain 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun sopimuksen mukaan määräytyvän opiskelijamäärän ja ammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen määrän sekä ammatillisesta opettajakoulutuksesta valmistuneiden määrän perusteella.

Oppilas ja opiskelija voidaan lukea samanaikaisesti rahoituksen perusteena olevaksi oppilaaksi tai opiskelijaksi vain yhdessä tämän lain soveltamisalaan kuuluvassa koulutuksessa.

Ne oppilaat ja opiskelijat, joita ei ole ilmoitettu valtionapuviranomaiselle säädettyssä määräajassa, voidaan jättää rahoituksen perusteena olevia oppilaita ja opiskelijoita laskettaessa huomioon ottamatta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin rahoituksen määräämisessä käytettävien oppilas-, opiskelija- ja tutkintomäärien laskemisesta.

45 §

Rahoituksen myöntäminen ja tarkistaminen

Valtionapuviranomainen tarkistaa, ammattikorkeakouluille myönnettävää rahoitusta lukuun ottamatta, 1 momentin mukaan myönnetyn rahoituksen varainhoitovuoden keskimääräisten oppilas- ja opiskelijamäärien mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Ammatillisessa peruskoulutuksessa rahoitus tarkistetaan kuitenkin enintään ammatillisen koulutuksen järjestämisluvassa määrätyn kokonaisopiskelijamäärän mukaiseksi.

-----

46 §

Rahoituksen maksaminen käyttökustannuksiin

Jos kunnan 8 §:ssä säädetty valtionosuuden peruste, kunnalle 11 §:n 2 ja 3 momentin nojalla myönnettävä rahoitus ja kunnalle 13—15 §:n mukaan myönnettävä valtionosuus on pienempi kuin 9 ja 10 §:n mukaan lasketut euromäärät, kunnan tulee maksaa erotus valtiolle kahdessa erässä, ensimmäinen erä varainhoitovuoden hei-

näkuun ja toinen erä varainhoitovuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Jos kunnalle käyttökustannuksiin tämän lain mukaan myönnetty valtionosuus on pienempi kuin kuntien valtionosuuslain 17 §:n 2 momentissa säädetty tämän lain mukaisiin valtionosuuksiin kohdistettava osuus kunnan maksettavaksi tulevasta tasausvähennyksestä, kunnan tulee maksaa erotus valtiolle 5 momentissa säädettyinä ajankohtina.

47 a §

Maksatuksen keskeytys

Valtionapuviranomainen voi päätöksellään määrätä tässä laissa tarkoitetun rahoituksen maksamisen keskeytettäväksi, jos:

1) on ilmeistä, ettei rahoituksen saaja enää järjestä rahoituksen perusteena olevaa toimintaa, tai rahoituksen saaja olennaisessa määrin toimii vastoin asianomaista toimintaa koskevia lakeja tai asetuksia taikka niiden nojalla annettuja määräyksiä;

2) ne perusteet, joiden mukaan rahoitus määrättyä tarkoitusta varten on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet; tai

3) Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetään maksatuksen keskeyttämistä.

49 §

Perustamishankkeeseen suoritettun valtionosuu- den palautus

Perustamishankkeeseen saatua valtionosuutta vastaava suhteellinen osa hankitun omaisuuden käyvästä arvosta voidaan määrätä palautettavaksi valtiolle, jos hankittu omaisuus luovutetaan toiselle taikka jos toiminta lopetetaan tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan. Jos omaisuus luovutetaan toiselle, joka käyttää omaisuutta valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan, tästä luovutuksesta johtuva palautus voidaan jättää määräämättä, jos luovuttaja omaisuuden luovutuksen yhteydessä sitoutuu vastaamaan palau-

tusehdoista myös luovutuksen jälkeen tai jos luovutuksen saaja sitoutuu vastaaviin omaisuuden luovuttajaa koskeviin palautusehtoihin. Palautusta ei määrätä myöskään suoritettavaksi, jos valtionosuuden myöntämisestä on kulunut yli 15 vuotta.

Jos omaisuus, johon on saatu valtionosuutta, tuhoutuu tai vahingoittuu, voidaan valtionosuutta vastaava suhteellinen osa vakuutus- tai muusta korvauksesta määrätä palautettavaksi valtiolle tai vähentää uuden perustamishankkeen valtionosuudesta. Palautusta ei määrätä kuitenkaan suoritettavaksi eikä vähennystä tehdä, jos valtionosuuden myöntämisestä on kulunut yli 15 vuotta.

Palautusvelvollisuudesta ja korvauksen vähentämisestä päättää 53 §:ssä tarkoitettu valtionapuviranomainen. Valtionosuuden saajan on ilmoitettava valtionapuviranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua olosuhteiden muuttumisesta. Jos myöhemmin käy ilmi, ettei ilmoitusta ole tehty määräajassa, on valtionosuutta vastaava suhteellinen osa omaisuuden käyvästä arvosta palautettava valtiolle korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentin mukaisine korkoineen, jollei valtionapuviranomainen erityisestä syystä toisin päättä.

54 §

Tietojen toimittaminen, tarkastusoikeus ja virka-apu

Opetusministeriö päättää 1 momentissa tarkoitettujen tietojen oikeellisuuden toteamiseksi suoritettavista rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvista tarkastuksista. Opetusministeriö voi antaa tarkastuksen suorittamisen myös opetushallituksen tehtäväksi. Rahoituksen saajan on korvauksetta annettava tarkastusta suorittavalle virkamiehelle kaikki tarkastuksen kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa. Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa rahoituksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin rahoi-

tettavassa toiminnassa käytettäviin tiloihin ja muille alueille. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä on oikeus ottaa tarkastuksen kohteena oleva aineisto haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Aineiston haltuunotosta on tarkastuksen yhteydessä laadittava pöytäkirja. Siinä on mainittava haltuunoton tarkoitus ja haltuun otettu aineisto. Aineisto on palautettava viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksen suorittamiseksi.

Opetusministeriöllä ja opetushallituksella on oikeus saada poliisi- ja ulosottoviranomaisilta tarpeellista virka-apua 2 momentin mukaisten tarkastustehtävien suorittamisessa.

57 b §

Valtionavustuslain eräiden säännösten soveltaminen

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tämän lain nojalla myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran syksyllä 2005 määrättäessä keskimääräisiä yksikköhintoja ja yksikköhintoja vuodelle 2006.

Tämän lain 17—21 ja 24 §:n säännöksiä, jotka koskevat yksikköhintojen laskemista toteutuneiden kustannusten pohjalta, sovelletaan ensimmäisen kerran laskettaessa ja määrättäessä yksikköhintoja vuodelle 2008.

Valtionosuuden vahvistamisperusteista, valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistamisesta sekä kustannustason muutoksen määrätymisestä on voimassa, mitä kuntien valtionosuuslain muuttamisesta annetun lain (/2005) voimaantulosäännöksen 2 ja 3 momentissa säädetään.

Tämän lain 28 §:n säännöksiä yksikköhintojen laskemisesta kunkin taide- ja kulttuurilaitosmuodon kustannusten perusteella sovelletaan ensimmäisen kerran määrättäessä valtionosuuksia vuodelle 2008. Vuosina 2006 ja 2007 yksikköhinnat määrättyvät tämän lain voimaan tulles-

sa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Vuosina 2008 ja 2009 yksikköhinnat määrättyvät siten, että tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan määrättyviä yksikköhintoja verrataan tämän lain mukaisesti laskettaviin yksikköhintoihin. Erotuksesta otetaan huomioon vuoden 2008 yksikköhinnoissa 33 prosenttia ja vuoden 2009 yksikköhinnoissa 66 prosenttia.

Sen estämättä, mitä 19 §:n 1 momentissa ja 20 §:n 2 momentissa säädetään, jos ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjien kirjanpidon mukaisten ammatillisen koulutuksen poistojen määrä on vuosina 2005 ja 2009 alempi kuin 831,32 euroa vuodessa opiskelijaa kohden ja ammattikorkeakoulujen ylläpitäjien mainittuina vuosina tehtävien kirjanpidon mukaisten ammattikorkeakoulujen poistojen määrä on alempi kuin 487,31 euroa vuodessa ammattikorkeakoulun valtionosuuden perusteena käytettävää laskennallista opiskelijaa kohden, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen keskimääräistä yksikköhintaa korotetaan, siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarvittaessa säädetään, euromäärällä, joka vastaa edellä mainittujen euromäärien ja kirjanpidon mukaisten opiskelijaa kohden laskettujen poistojen erotusta. Vuosina 2006 ja 2007 keskimääräistä yksikköhintaa korotetaan kuitenkin ammatillisen koulutuksen osalta 393,31 eurolla ja ammattikorkeakoulujen osalta 303,15 eurolla. Mainitut euromäärät on laskettu vuoden 2005 kustannustasossa ja niitä tarkistetaan vuosittain kustannustason arvioidun muutoksen mukaisesti.

Ennen tämän lain voimaantuloa ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen perustamishankkeisiin myönnettyt ja vuosittain maksettavat opiskelijaa kohti lasketut valtionosuudet vähennetään keskimääräisiä yksikköhintoja laskettaessa.

Tämän lain 23 §:n 3 momentin ja 24 §:n 4 momentin säännöksiä, jotka koskevat valtionavustusten vähentämistä käyttökustannuksista, sovelletaan ensimmäisen kerran määrättäessä yksikköhintoja vuodelle 2008.

Sen estämättä, mitä 20 §:ssä ja tämän voimaantulosäännöksen 5—7 momentissa sääde-

tään ammattikorkeakoulun yksikköhinnan laske-
misesta, yksikköhintaan tulevat muutokset raja-
taan vuosina 2006—2008 siten, että vuonna
2006 yksikköhinta on enintään kolme prosenttia
vähemmän tai viisi prosenttia enemmän, vuonna
2007 enintään kuusi prosenttia vähemmän tai
kahdeksan prosenttia enemmän ja vuonna 2008
enintään yhdeksän prosenttia vähemmän tai yk-
sitoista prosenttia enemmän kuin asianomaisen
ammattikorkeakoulun tämän lain voimaan tul-
lessa voimassa olleiden säännösten mukaan las-
ketun ja asianomaisen vuoden keskimääräisen
yksikköhinnan tasoon muutetun vuoden 2005,
20 §:n 1 momentin mukaan määräytyvää opiske-
lijaa kohden lasketun rahoituksen määrä. Rahoit-
uksen määrää koskevaa vertailua tehtäessä mu-
kaan otetaan lain 46 §:n 3 momentissa tarkoitettu
euromäärä, mutta ei ammatillisesta opettajan-
koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia ja niiden
vaikutusta rahoitukseen, eikä ammattikorkea-

koulun yksikköhintaan opetusministeriön pää-
töksellä erityisestä syystä tehtyjä korotuksia.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn
rahoitukseen sovelletaan tämän lain voimaan
tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lain 49 §:n
säännöksiä perustamishankkeen valtionosuuden
palauttamisesta sovelletaan sellaiseen mainitus-
sa 49 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen, joka
on suoritettu, tai vahinkoon, joka on tapahtunut
tämän lain voimaantulon jälkeen.

Sen estämättä, mitä 49 §:ssä säädetään perus-
tamishankkeeseen myönnetyn valtionosuuden
palauttamisajasta, valtion korvauksetta luovutta-
mien ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen
valtionosuuksien palautusehdoista on voimassa,
mitä asianomaisissa luovutus sopimuksissa on
sovittu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryh-
tyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
teisiin.

Laki

ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 46 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (630/1998) 46 §:n
1 momentti seuraavasti:

46 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta varten
myönnetään rahoitusta käyttökustannuksiin si-

ten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta
annetussa laissa (635/1998) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2006.

Laki

ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 18 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (631/1998) 18 §:n 2 momentti.	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

Laki

ammattikorkeakoululain 32 §:n 2 momentin ja 34 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 9 päivänä toukokuuta 2003 annetun ammattikorkeakoululain (351/2003) 32 §:n 2 momentti ja 34 §.	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

Laki

teatteri- ja orkesterilain 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 3 päivänä elokuuta 1992 annetun teatteri- ja orkesterilain (730/1992) 6 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1277/1994, uusi 3 momentti seuraavasti:

6 a §

— — — — —
Opetusministeriö voi valtion talousarvion rajoissa myöntää valtionavustusta teattereiden ja orkestereiden toiminnan kehittämistä varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2006.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

museolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 3 päivänä elokuuta 1992 annettuun museolakiin (729/1992) uusi 4 a § seuraavasti:

2 luku

Valtionavustukset

4 a §

Opetusministeriö voi valtion talousarvion rajoissa myöntää valtionavustusta erikoismuseoiden erityistehtävien hoitamista varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2006.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

valtionavustuslain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä heinäkuuta 2001 annetun valtionavustuslain (688/2001) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

— — — — —
Tätä lakia sovelletaan kuntien valtionosuus-

laissa (1147/1996), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998), vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (733/1992)

EV 191/2005 vp — HE 88/2005 vp

säädettyyn valtionosuuteen ja valtionavustukseen, jos siitä mainituissa laeissa erikseen säädetään. Tätä lakia ei sovelleta raha-automaattien, kasinopelien eikä pelikasino- tai totopelitoiminnan tuotoista myönnettäviin avustuksiin.

— — — — —

_____

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2006.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

_____

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2005

_____